

Falu Kommun

Tillämpningsanvisningar avseende OPF-KL 18 för förtroendevalda

Innehåll

1. Allmänt	2
1.1 Inledning	2
1.2 Tillämpningsanvisningar	2
1.3 Pensionsmyndighet	2
1.4 Uppgiftsskyldighet	2
1.5 Blanketter	3
2. Vilka pensionsregler gäller	3
3. OPF-KL	3
3.1 Omställningsstöd	4
3.2 Aktiva omställningssinsatser	4
3.4 Ekonomiskt omställningsstöd	5
3.5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd	6
4. Pensionsbestämmelser enligt OPF-KL 18	7
4.1 Avgiftsbestämd ålderspension	7
4.2 Efterlevandeskydd	8
4.3 Familjeskydd	8
4.4 Sjukpension	9

1. Allmänt

1.1 Inledning

Kommunfullmäktige beslutade i december 2018 att anta *Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL)*.

Syftet med anvisningarna är att underlätta tillämpningen av de pensions- och omställningsbestämmelser som Falu kommun har antagit för förtroendevalda.

1.2 Tillämpningsanvisningar

Tillämpningsanvisningarna innehåller riktlinjer för den praktiska hanteringen av de olika förmånerna i OPF-KL 18 samt förtydliganden på en del punkter i OPF-KL 18. Om det uppstår situationer där tillämpningsanvisningarna upplevs motsäga OPF-KL gäller bestämmelserna i OPF-KL 18 före dessa anvisningar.

OPF-KL 18 gäller för förtroendevalda som väljs för första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Varje ny mandatperiod betraktas som ett nytt tillträde till uppdrag.

Omställningsstöden ska stödja och hjälpa en förtroendevald i hans eller hennes omställning till nytt arbete. Det förutsätts att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

Pensionsbestämmelser gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt/sina uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

OPF-KL 18 upphör att gälla för förtroendevald som får fortsatt uppdrag vid ny mandatperiod vid val efter 2014 om denne uppnått i 32 a § LAS angiven ålder.

Det är endast uppdragstid i Falu kommun som tillgodoräknas.

1.3 Pensionsmyndighet

Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet och har till uppgift att tolka och tillämpa OPF-KL 18s regler.

Kommunstyrelsen uppdrar åt pensionshandläggaren att utreda och verkställa beslut i enlighet med dessa tillämpningsanvisningar för förtroendevalda OPF-KL 18.

1.4 Uppgiftsskyldighet

Den förtroendevalde är skyldig att lämna de uppgifter kommunen begär för att kunna bedöma rätten till och beräkna förmånen.

Om begärd uppgift inte har lämnats, medför det att en pågående utbetalning kan stoppas.

1.5 Blanketter

Blanketter för att ansöka om de olika pensions- och omställningsförmånerna finns hos kommunens pensionshandläggare.

2. Vilka pensionsregler gäller

De pensionsregler en enskild förtroendevald omfattas av bestäms av tillträdespunkten för uppdraget. Bestämmelserna gäller sedan i tillämpliga delar.

PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda)

Gäller

- Från och med 1 januari 2003
- För förtroendevald som tillträtt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid (40 procent) före valet 2014

OPF-KL (Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda)

Gäller

- Efter valet 2014
- För förtroendevald som väljs för första gången vid valet 2014, eller senare
- För förtroendevald som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF eller äldre pensionsbestämmelser

3. OPF-KL

Förmåner i OPF-KL

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Pensionsbestämmelser

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension
- Familjeskydd

Förtroendevald med sammanlagda uppdrag på *minst* 40 procent omfattas av samtliga ovanstående förmåner.

Fritidspolitiker med sammanlagda uppdrag *under* 40 procent omfattas av avgiftsbestämd ålderspension och efterlevandeskydd.

3.1 Omställningsstöd

Omställningsstöd ska ses som tidsbegränsade stöd, vars syfte är att underlätta övergången till annat arbete och försörjning, när en förtroendevald lämnar sitt uppdrag.

Aktiva omställningsinsatser och ekonomiskt omställningsstöd kan kombineras med varandra och utnyttjas samtidigt.

När uppdragstidens längd beräknas för att bedöma rätten till de olika omställningsförmånerna, ska även tid för föräldraledighet och ledighet för sjukdom, arbetsskada, olycksfall och liknande räknas som uppdragstid.

3.2 Aktiva omställningssinsatser

Rätt till aktiva omställningsinsatser enligt OPF-KL 18. Nedanstående villkor ska vara uppfyllda:

- Uppdrag i kommunen på minst 40 procent
- Minst fyra års sammanhängande uppdragstid i kommunen vid avgång.
- Vid avgången inte har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder
- Förtroendevald ska erbjudas möjlighet till aktiva omställningsinsatser på liknande sätt och i jämförbar omfattning som gäller för anställda i kommunen
- Falu kommun beslutar att anlita Omställningsfonden för de aktiva omställningsinsatserna

Exempel på aktiva omställningsinsatser kan vara:

- Rådgivning och vägledning
- Kostnader för viss kortare utbildning eller praktik
- Finansiering av kurslitteratur
- Hjälptillgång att starta eget företag

Ansökan

- Förtroendevald ska lämna skriftlig ansökan till kommunens pensionshandläggare, som kontrollerar om de fastställda kraven uppfylls och skickar sedan anmälan till Omställningsfonden för handläggning. Ansökan ska skickas in senast 3 månader efter avgången från uppdraget. Insatsen ska vara påbörjad senast inom 6 månader från avgången.
- En aktiv omställning får maximalt kosta motsvarande ett prisbasbelopp inklusive moms per förtroendevald.

Information

- Information om reglerna för aktiva omställningsinsatser kan fås av pensionshandläggaren i samband med att den förtroendevalde avgår från sitt uppdrag.

3.4 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till aktiva omställningsinsatser enligt OPF-KL 18. Nedanstående villkor ska vara uppfyllda:

- Uppdrag i kommunen på minst 40 procent
- Minst ett års sammanhängande uppdragstid i kommunen vid avgången
- Inte har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder
- Ansökan om utbetalning är alltid från den 1:a i en månad

Regler för ekonomiskt omställningsstöd

- Ett års uppdrag genererar tre månaders ersättning
- Ersättning lämnas i högst tre år
- Samordning med förvärvsinkomster sker från år två efter avdrag med ett prisbasbelopp
- Utbetalningarna kan ske som längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder
- Ekonomiskt omställningsstöd beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året
- Storleken på omställningsstödet är 85 procent under de två första åren och 60 procent under år tre
- Omställningsstödet upphör om den förtroendevalde får nytt uppdrag på sammanlagt 40 procent av heltid hos kommun, landsting/region eller kommunalförbund, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen
- För att få ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde, i syfte att hitta annan försörjning
- Ekonomiskt omställningsstöd beräknas och betalas ut av Falu kommun

Ansökan

- Förtroendevald ska lämna skriftlig ansökan till kommunens pensionshandläggare, om ekonomiskt omställningsstöd snarast, dock senast 3 månader efter avgången från uppdraget. Utbetalning sker retroaktivt från avgången
- Har ansökan kommit in senare än 3 månader efter avgången beviljas ingen retroaktiv utbetalning, utan endast utbetalning under återstående tid av den fastställda utbetalningstiden enligt ovanstående regler

Beslut

- Pensionshandläggare beslutar enligt uppdrag från kommunstyrelsen om det ekonomiska omställningsstödet

3.5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till aktiva omställningsinsatser enligt OPF-KL 18. Nedanstående villkor ska vara uppfyllda:

- Uppdrag i kommunen på minst 40 procent
- Minst åtta års sammanhängande uppdragstid i kommunen vid avgång
- Inte har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder
- Ansökan om utbetalning är alltid från den 1:a i en månad

Regler för förlängt ekonomiskt omställningsstöd

- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan betalas ut till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 3 upphört
- Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beviljas för ett år i taget och motsvarar 60 procent av den förtroendevaldes årsarvode året innan avgångstidpunkten
- Det förlängda omställningsstödet ska samordnas / minskas med förvärvsinkomster
- Det förlängda omställningsstödet kan betalas ut som längst till och med efter att den förtroendevalde har uppnått i 32 a § LAS angiven ålder
- Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde får nytt uppdrag på sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommun, landsting/region eller kommunalförbund, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen
- För att få förlängt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd beräknas och betalas ut av Falu kommun

Ansökan

- Den förtroendevalde ska lämna skriftlig ansökan till kommunens pensionshandläggare om förlängt omställningsstöd, senast 3 månader innan rätten till förlängt omställningsstöd inträder. Ansökan gäller för ett års utbetalning
- För fortsatt utbetalning fordras årsvis ansökan, senast tre månader innan den nya utbetalningsperioden ska påbörjas
- Avstår den förtroendevalde att ansöka inom föreskriven tid upphör möjligheten att få förlängt omställningsstöd

Beslut

- Pensionshandläggare beslutar enligt uppdrag från kommunstyrelsen om det förlängda ekonomiska omställningsstödet

Aktivitetsrapport

Den som har ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska lämna en aktivitetsrapport till pensionshandläggaren en gång per kvartal. I rapporten redovisas vad personen har gjort för att hitta egen försörjning

Exempel på aktiviteter:

- Att den förtroendevalde är aktivt arbetssökande
- Bedriver studier
- Deltar i insatser som tagits fram av Omställningsfonden

Underlag som styrker att personen är inskriven hos arbetsförmedlingen och uppbär A-kassa ska lämnas till pensionshandläggare.

Samordning med förvärvsinkomst

Ekonomiskt omställningsstöd ska alltid samordnas med förvärvsinkomst. Samordningen omfattar även inkomst av tjänst från eget företag eller liknande, och avgörs av pensionshandläggare från fall till fall.

- Den förtroendevalde ska varje månad lämna inkomstuppgift, senast den 10:e i månaden, efter det att inkomsten betalats ut, från år två
- Inkomstuppgift ska lämnas även de månader då förvärvsinkomsten är noll kronor
- Inlämnad inkomstuppgift är en förutsättning för att ekonomiskt omställningsstöd ska betalas ut. Om inkomstuppgift inte har lämnats inom föreskriven tid (10:e i varje månad), sker ingen utbetalning förrän inkomstuppgiften har kommit Falu kommun tillhanda, dock max med 1 månads retroaktivitet
- Utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd sker vid ordinarie löneutbetalningsdag i kommunen

Uppgiftsskyldighet

- Den förtroendevalde är skyldig att lämna de uppgifter pensionshandläggare begär och som behövs för att kunna bedöma rätten till och beräkna omställningsstöd

4. Pensionsbestämmelser enligt OPF-KL 18

4.1 Avgiftsbestämd ålderspension

Det är kommunens uppfattning att ansökan om avgiftsbestämd ålderspension ska ske när berörd förtroendevald avslutar förtroendeuppdrag med anledning av att hen avser att gå i pension.

- Reglerna om avgiftsbestämd ålderspension gäller för samtliga förtroendevalda, även fritidspolitiker
- Pensionsavgifter beräknas varje år på årsarvoden i uppdraget och utgör 4,5 procent av inkomst till och med 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent av inkomst över 7,5 inkomstbasbelopp
- Efter att den förtroendevalde har uppnått i 32 a § LAS angiven ålder är pensionsavgiften 4,5 procent även på inkomst över 7,5 inkomstbasbelopp
- Pensionsbehållningen räknas varje år upp med inkomstbasbeloppets förändring
- Pensionsbehållningen betalas ut som livslång pension, tidigast från den tidpunkt som gäller för uttag av allmän pension

- Pensionsavgifter under 3 procent av inkomstbasbeloppet, avsätts inte i balansräkningen utan ska i stället utbetalas kontant direkt till den förtroendevalde. Pensionsavgift under 200 kr utbetalas inte

Pensionsinformation

- Den förtroendevalde får varje år skriftlig information från Skandia om den avgiftsbestämda ålderspensionen

Ansökan

- Den förtroendevalde ska lämna ansökan till kommunens pensionshandläggare om den avgiftsbestämda ålderspensionen, 3 månader innan utbetalning

4.2 Efterlevandeskydd

OPF-KL s regler om efterlevandeskydd

- Reglerna om efterlevandeskydd gäller för samtliga förtroendevalda, även fritidspolitiker
- Efterlevandeskydd innebär att pensionsbehållningen betalas ut till efterlevande förmånstagare enligt OPF-KL om den förtroendevalde avlider
- Efterlevandeskyddet kan väljas bort inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas
- Den förtroendevalde ska samtidigt med ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, på samma blankett, skriftligen ange om efterlevandeskyddet ska upphöra
- Om efterlevandeskyddet behålls under utbetalningstiden blir den förtroendevaldes egen ålderspension något lägre
- De efterlevande ska ansöka senast tre månader efter inträffat dödsfall till kommunens pensionshandläggare

4.3 Familjeskydd

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall syftar till att de förtroendevalda har samma skydd som de anställda inom kommunen vid dennes dödsfall. Med familjeskydd avses en fastställd förmån som vid dödsfall utbetalas till den förtroendevaldas efterlevande.

- Utbetalas vid dödsfall och gäller förtroendevald med uppdrag i kommunen på minst 40 procent
- I familjeskyddet ingår
  - Familjeskydd till efterlevande vuxen
  - Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till

- Make/maka eller registrerad partner
- Sambo om det finns gemensamt barn eller om man tidigare har varit gifta med varandra

Dessutom kan rätt till familjeskydd finnas för efterlevande vuxen om man vid dödsfallet var sammanboende och uppfyller något av följande villkor:

- Om man bott tillsammans i minst 5 år
- Om man bott tillsammans med barn under 18 år där någon av den avlidne eller den efterlevande är vårdnadshavare

Familjeskydd till efterlevande vuxen utbetalas under fem års tid med 1,1 inkomstbasbelopp per år. Förmånen räknas årligen upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till arvsberättigade barn som har rätt till ersättning med 0,5 inkomstbasbelopp per år upp till 18 års ålder. Om barnet går i grundskola eller gymnasium finns rätt till ersättning längst till och med juni det år barnet fyller 20 år. Om det finns fyra eller fler efterlevande barn får de i stället dela på 1,5 inkomstbasbelopp per år. Förmånen räknas årligen upp med förändringen av prisbasbeloppet.

4.4 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag i kommunen på minst 40 procent som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt Socialförsäkringsbalken. Den förtroendevalde ska även ha befriats från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång så som föreskrivs i kommunallagen.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Skriftlig ansökan med kopia på beslut om sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan skall ha inkommit till pensionshandläggaren innan utbetalning av sjukpension. Ansökan om utbetalning är alltid från den 1:a i månaden.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt Socialförsäkringsbalken. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.